NEUVOSTON SUOSITUS,

annettu 10 päivänä heinäkuuta 2012,

Belgian vuoden 2012 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Belgian vuosien 2012–2015 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

(2012/C 219/02)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 [1] ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 [2] ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

on kuullut talous- ja rahoituskomiteaa,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 26 päivänä maaliskuuta 2010 komission ehdotuksen, jolla käynnistetään uusi työllisyys- ja kasvustrategia, Eurooppa 2020. Strategian lähtökohtana on tehostaa talouspolitiikan yhteensovittamista, ja siinä keskitytään avainalueisiin, joilla tarvitaan toimia Euroopalla kestävän kasvun vauhdittamiseen ja kilpailukyvyn parantamiseen olevien mahdollisuuksien lisäämiseksi.

(2) Neuvosto antoi 13 päivänä heinäkuuta 2010 suosituksen jäsenvaltioiden ja unionin talouspolitiikan laajoista suuntaviivoista (2010–2014) ja hyväksyi 21 päivänä lokakuuta 2010 päätöksen jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista [3]. Yhdessä nämä muodostavat ns. yhdennetyt suuntaviivat. Jäsenvaltioita kehotettiin ottamaan yhdennetyt suuntaviivat huomioon kansallisessa talous- ja työllisyyspolitiikassaan.

(3) Neuvosto antoi 12 päivänä heinäkuuta 2011 suosituksen [4] Belgian kansallisesta uudistusohjelmasta vuodelta 2011 ja lausunnon Belgian tarkistetusta vakausohjelmasta vuosiksi 2011–2014.

(4) Komissio hyväksyi 23 päivänä marraskuuta 2011 toisen vuotuisen kasvuselvityksen. Tästä alkoi toinen politiikan yhdennetyn etukäteiskoordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso, jonka perusta on Eurooppa 2020 -strategiassa. Komissio hyväksyi 14 päivänä helmikuuta 2012 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Belgia on yksi niistä jäsenvaltioista, joiden osalta laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.

(5) Neuvosto antoi 1 päivänä joulukuuta 2011 päätelmät, joissa kehotetaan sosiaalisen suojelun komiteaa esittämään yhdessä työllisyyskomitean ja muiden komiteoiden kanssa näkemyksensä toimista, joita suositellaan Eurooppa 2020 -strategian puitteissa toteutettavan politiikkajakson yhteydessä. Nämä näkemykset ovat osa työllisyyskomitean lausuntoa.

(6) Euroopan parlamentti on asetuksen (EY) N:o 1466/97 mukaisesti osallistunut asianmukaisesti eurooppalaiseen ohjausjaksoon, ja se on 15 päivänä helmikuuta 2012 hyväksynyt päätöslauselman vuotuisen kasvuselvityksen 2012 työllisyys- ja sosiaalinäkökohdista sekä päätöslauselman osallistumisesta vuotuiseen kasvuselvitykseen 2012.

(7) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 2 päivänä maaliskuuta 2012 rahoitusvakauden turvaamisen, julkisen talouden vakauttamisen ja kasvun vauhdittamisen painopisteet. Se korosti, että etusijalle on asetettava kasvua edistävän julkisen talouden vakauttaminen, normaalin luotonannon edellytysten palauttaminen, kasvun ja kilpailukyvyn edistäminen, työttömyyteen ja kriisin sosiaalisiin seurauksiin puuttuminen sekä julkishallinnon nykyaikaistaminen.

[1] EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.
[2] EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.
[3] Pidetty voimassa vuodelle 2012 jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista 26 päivänä huhtikuuta 2012 annetulla neuvoston päätöksellä 2012/238/EU (EUVL L 119, 4.5.2012, s. 47).
[4] EUVL C 209, 15.7.2011, s. 1.

(8) Lisäksi Eurooppa-neuvosto kehotti 2 päivänä maaliskuuta 2012 Euro Plus -sopimukseen osallistuvia jäsenvaltioita esittämään sitoumuksensa niin ajoissa, että ne voidaan sisällyttää vakaus- tai lähentymisohjelmiin ja kansallisiin uudistusohjelmiin.

(9) Belgia toimitti vuosia 2012–2015 koskevan vakausohjelmansa ja vuoden 2012 kansallisen uudistusohjelmansa 30 päivänä huhtikuuta 2012. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon. Komissio on myös arvioinut asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklassa tarkoitetussa perusteellisessa tarkastelussa, onko Belgiassa makrotalouden epätasapaino. Komissio totesi perusteellisessa tarkastelussaan, että Belgiassa on ulkoinen epätasapaino, mutta se ei ole liiallinen.

(10) Neuvosto on asetuksen (EY) N:o 1466/97 mukaisen vakausohjelman arvioinnin perusteella sitä mieltä, että julkisen talouden ennusteiden perustana oleva makrotalouden skenaario on vuosien 2012 ja 2013 osalta realistinen, mutta vuosien 2014 ja 2015 osalta optimistinen, koska BKT:n kasvun odotetaan olevan huomattavasti korkeampi kuin komission yksiköiden vuoden 2012 kevään talousennusteessa esitetty viimeisin arvio potentiaalisesta kasvusta. Vakausohjelmassa esitetyn julkisen talouden strategian tavoitteena on, että alijäämä supistuu alle 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2012 (2,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen, kun se vuonna 2011 oli 3,7 prosenttia suhteessa BKT:hen) ja nollaan vuonna 2015. Vakausohjelmassa vahvistetaan aiempi julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite, joka on 0,5 prosentin rakenteellinen ylijäämä suhteessa BKT:hen, mikä vastaa riittävästi vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Vuoden 2012 suunniteltu alijäämä noudattaa neuvoston liiallisen alijäämän korjaamiselle asettamaa määräaikaa, ja suunnitellut julkisen talouden toimet vastaavat liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn mukaisen neuvoston suosituksen mukaista vähimmäistasoa, joka on ¾ prosenttia suhteessa BKT:hen (rakenteellisesti mitattuna). Julkisten menojen kasvuvauhti, jossa on otettu huomioon harkinnanvaraiset tulopuolen toimenpiteet, vastaa vakaus- ja kasvusopimuksessa menojen kasvulle määriteltyä viitearvoa vuosina 2013–2015, mutta ei vuonna 2012. Kun otetaan huomioon (uudelleenlaskettu) julkisen talouden rakenteellinen rahoitusasema ([1]), vakausohjelmassa odotetaan rakenteellisen rahoitusaseman paranevan 1,1 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuonna 2012 ja keskimäärin noin 0,8 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuosina 2013–2015.

([1]) Suhdannetasoitettu rahoitusasema ilman kertaluonteisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä, komission yksiköiden uudelleen laskemana ohjelman tietojen perusteella ja yhteisesti sovittuja menetelmiä käyttäen.

On kuitenkin olemassa riskejä, jotka johtuvat siitä, että vuodesta alkaen 2013 toteutettavia lisätoimenpiteitä ei ole vielä täsmennetty ja että makrotalouden skenaario on vuodesta 2014 alkaen liian optimistinen. Julkinen velka oli 98,0 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2011, eli selvästi yli 60 prosentin kynnysarvon. Vakausohjelman mukaan sen odotetaan kuitenkin vakiintuvan ja sitten laskevan 92,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2015. Tämä merkitsisi riittävää edistymistä kohti vakaus- ja kasvusopimuksessa velan supistamiselle asetettua viitearvoa.

Lisäksi rahoitussektorille myönnetyistä huomattavista takauksista johtuvat epäsuorat vastuut ovat erityisen suuret. Erityisesti menoja koskevalle sääntöperusteiselle, monivuotiselle julkisen talouden kehykselle olisi hyötyä Belgian alueiden ja yhteisöjen sekä paikallistason täytäntöönpanomekanismeista ja/tai sitoumuksista, joiden avulla niille osoitetut alijäämätavoitteet voitaisiin toteuttaa.

(11) Väestön ikääntymisestä johtuviin kustannuksiin olisi puututtava, ja alijäämä olisi saatava supistumaan rakenteellisesti, jotta julkisen velan huomattavaa määrää voidaan vähentää. Uusi liittohallitus sopi joulukuussa 2011 Belgian vanhusten sosiaaliturvajärjestelmän uudistamisesta. Aloitetut lainsäädäntöuudistukset on nyt pantava tehokkaasti täytäntöön ja täytäntöönpanoa on seurattava, jotta todellista eläkkeellesiirtymisikää saadaan nostettua. Vanhusten sosiaaliturvauudistusta on nyt tärkeää tukea toimenpiteillä, jotka kannustavat aktiiviseen ikääntymiseen ja työurien pidentämiseen. Tavoitteen saavuttamista olisi tuettava myös muilla uudistuksilla, kuten kytkemällä lakisääteinen eläkeikä elinajanodotteeseen.

(12) Belgian rahoitusjärjestelmään kohdistuu edelleen merkittäviä haasteita. Belgian pankkien rakenneuudistus on meneillään, eikä finanssikriisin vuoksi vuosina 2008/2009 myönnettyä valtiontukea ole vielä maksettu kokonaan takaisin. Lisäksi pankkisektorin ja julkisen sektorin riskit ovat sidoksissa toisiinsa takausten suuren määrän vuoksi.

(13) Vaihtotase heikkenee vähitellen. Palvelutaseen koheneminen ei riitä tasapainottamaan tavarakaupan taseen heikkenemistä. Belgian tavaravienti on menettänyt jalansijaa paitsi suhteessa laajenevaan maailmankauppaan myös suhteessa muihin euroalueen jäsenvaltioihin ja euroalueeseen keskimäärin. Tämä johtuu kotimaan yksikkötyökustannusten epäsuotuisasta kehityksestä verrattuna Belgian tärkeimpiin kauppakumppaneihin (Alankomaat, Ranska ja Saksa) ja euroalueeseen kokonaisuutena. Koska käytössä on palkkojen automaattinen indeksointijärjestelmä, hallituksen toimet reaalipalkkojen kasvun rajoittamiseksi enintään 0,3 prosenttiin kaudella 2011–2012 eivät välttämättä ole estäneet nimellispalkkoja nousemasta enemmän kuin naapurimaissa. Vaikka tuottavuusaste on

korkea, Belgian kasvu on heikkoa, ja myös välillisten panosten, lähinnä energian, kustannukset ovat suuret. Kaasun ja sähkön vähittäishinnat on jäädytetty inflaation hillitsemiseksi, mutta palkkaneuvottelujen ja palkkojen indeksointijärjestelmän uudistamiseksi ei ole toteutettu mitään konkreettisia toimenpiteitä. Yksityisen sektorin tutkimus- ja kehitystoiminnan (T&K) intensiteetti on viime vuosina polkenut paikoillaan, ja pula ammattitaitoisesta työvoimasta saattaa muodostaa merkittävän esteen Belgian talouden innovaatiosuorituskyvyn kehittämiselle etenkin tieteen ja tekniikan alalla.

(14) Sekä nuorempien että iäkkäämpien työntekijöiden työllisyyttä on pyritty parantamaan ja työttömiä saamaan takaisin työmarkkinoille toteuttamalla eräitä rakenteellisia toimenpiteitä. Belgia on aloittanut laajan työttömyysturvajärjestelmän uudistuksen. Työmarkkinoilla on kuitenkin edelleen rakenteellisia ongelmia, ja niihin puuttuminen edellyttää lisätoimia. On olennaisen tärkeää lisätä elinikäiseen oppimiseen osallistumista ja jatkaa ammatillisen koulutuksen uudistamista, jotta voidaan tehostaa aktiivista työmarkkinapolitiikkaa etenkin iäkkäämpien työntekijöiden ja muita heikommassa asemassa olevien ryhmien, kuten maahanmuuttajataustaisen väestön, hyväksi. Työhön kohdistuvan verorasituksen vähentämisessä ei ole tapahtunut merkittävää edistystä. Kesäkuussa 2011 otettiin käyttöön uusi verohyvitys alimpien palkkaluokkien hyväksi, mutta se ei ole riittänyt korjaamaan huomattavaa työttömyysloukkua palkka-asteikon alapäässä. Verotuksen painopistettä ei ole pyritty siirtämään työnteosta kulutus- ja/tai ympäristöveroihin.

(15) Monien tavaroiden ja palvelujen hinnat ovat yleisesti ottaen korkeammat kuin muissa jäsenvaltioissa. Tämä on osoitus siitä, että kilpailupaineita on vähän etenkin vähittäismarkkinoilla ja verkkotoimialoilla, sekä siitä, että valvontakehys on heikko. Vähittäiskaupan alalla esteitä ja toiminnan rajoituksia on yhä runsaasti. Kilpailua rajoitetaan edelleen säännöksillä, joilla rajoitetaan aukioloaikoja, suojataan vakiintuneita toimijoita uusilta yrityksiltä ja estetään uusien liiketoimintamallien ja teknologioiden levittämistä. Verkkotoimialojen kilpailua haittaa Belgiassa yleisesti ongelma, joka johtuu vakiintuneen operaattorin vahvasta asemasta ja merkittävistä markkinoille pääsyn esteistä muihin jäsenvaltioihin verrattuna. Tämä merkitsee, että aikaisemmin kyseisillä aloilla monopoliasemassa olleet toimijat pystyvät edelleen veloittamaan korkeampia hintoja kuin kilpailumarkkinoilla olisi mahdollista. Belgian kilpailuviranomaista ollaan uudistamassa, mutta on epäselvää, onko uudistettava viranomainen riittävän itsenäinen ja onko sillä käytössään riittävät resurssit.

(16) Belgia on oikealla tiellä saavuttaakseen tavoitteen lisätä uusiutuvien energialähteiden käyttöä taloudessa. Sen sijaan maa ei ole edistynyt riittävästi tavoitteessa vähentää 15 prosentilla kasvihuonekaasupäästöjä päästökaupan ulkopuolisilla aloilla ([1]). Belgia ei ole toteuttanut vuonna 2011 riittäviä toimenpiteitä tai poliittisia aloitteita tilanteen korjaamiseksi.

(17) Belgia on tehnyt useita sitoumuksia Euro Plus -sopimuksen nojalla. Nämä sitoumukset ja vuonna 2011 esitettyjen sitoumusten täytäntöönpano liittyvät kilpailukyvyn lisäämiseen, työllisyysasteen nostamiseen, julkisen talouden kestävyyden parantamiseen ja rahoitusjärjestelmän vakauden vahvistamiseen. Komissio on arvioinut Euro Plus -sopimukseen perustuvien sitoumusten täytäntöönpanoa. Arvioinnin tulokset on otettu huomioon jäljempänä esitettävissä suosituksissa.

(18) Komissio on laatinut eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa kattavan analyysin Belgian talouspolitiikasta. Se on arvioinut sekä vakausohjelman että kansallisen uudistusohjelman ja esittänyt perusteellisen arvioinnin. Se on ottanut huomioon ei vain niiden merkityksen Belgian finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyden kannalta vaan myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen tehostaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä annetut komission suositukset on otettu huomioon jäljempänä esitettävissä suosituksissa 1–7.

(19) Neuvosto on tämän arvion perusteella tutkinut vakausohjelman, ja sen lausunto ([2]) ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävässä suosituksessa 1.

(20) Neuvosto on tutkinut Belgian vuoden 2012 kansallisen uudistusohjelman ja sen vakausohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Sen asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla antamat suositukset ilmenevät erityisesti jäljempänä esitettävistä suosituksista 1, 4, 5 ja 6,

([1]) Belgiassa vain 37,9 prosenttia päästöistä on peräisin EU:n päästökauppajärjestelmän piiriin kuuluvilta aloilta. Maan tärkeimmät päästökaupan ulkopuoliset alat ovat tieliikenne (21,5 %) ja energian käyttö (38,9 %).

([2]) Asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

SUOSITTAA, että Belgia toteuttaa vuosina 2012–2013 toimia, joilla se

1. toteuttaa vuoden 2012 talousarvion varmistaakseen, että liiallinen alijäämä korjataan vuoteen 2012 mennessä; määrittää lisäksi toimenpiteet, jotka ovat tarpeen julkisen talouden strategian toteuttamiseksi vuonna 2013 ja sen jälkeen, jotta voidaan varmistaa liiallisen alijäämän korjaaminen kestävällä tavalla ja jotta edetään riittävästi kohti julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta, mukaan lukien menojen kasvulle asetetun viitearvon saavuttaminen, ja varmistaa edistymisen kohti velan supistamiselle asettua viitearvoa; mukauttaa finanssipoliittista kehystä sen varmistamiseksi, että julkisen talouden tavoitteet ovat sitovia sekä liittovaltion tasolla että sitä alemmilla tasoilla, ja lisää avoimuutta taakan jakamisessa ja vastuuvelvollisuutta kaikilla hallintotasoilla;

2. jatkaa julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyden parantamista supistamalla ikääntymiseen liittyviä menoja, terveydenhoitomenot mukaan lukien; toteuttaa erityisesti varhaiseläke- ja eläkejärjestelmien uudistuksen ja toteuttaa lisätoimia, joilla varmistetaan todellisen eläkkeellesiirtymisiän korottaminen, myös kytkemällä lakisääteinen eläkeikä elinajanodotteeseen.

3. stimuloi heikoimpien pankkien pääoman kasvattamista pankkisektorin vahvistamiseksi niin, että se voi täyttää normaalin tehtävänsä talouden luotonantajana;

4. toteuttaa työmarkkinaosapuolia kuullen ja kansallisen käytännön mukaisesti toimenpiteitä palkkaneuvottelujärjestelmän ja palkkojen indeksointijärjestelmän uudistamiseksi edistääkseen työpaikkojen luomista ja parantaakseen kilpailukykyä; varmistaa ensimmäiseksi, että palkkojen nousu vastaa paremmin työn tuottavuuden kehitystä ja kilpailukykyä, i) ottamalla käyttöön ns. palkkanormiin sisältyviä jälkikäteen tehtäviä korjauksia koskevia mekanismeja ja edistämällä kattavia sopimuksia (all-in agreements) kustannuskilpailukyvyn parantamiseksi sekä ii) helpottamalla alakohtaisten työehtosopimusten ulkopuolelle jättäytymistä koskevien lausekkeiden käyttöä, niin että palkkojen nousu ja työn tuottavuuden kehitys vastaavat paikallistasolla paremmin toisiaan;

5. siirtyy verotuksessa merkittävästi työn verottamisesta vähemmän kasvua vääristävään verotukseen, kuten ympäristöveroihin; jatkaa aloitetun työttömyysturvajärjestelmän uudistuksen toteuttamista työntekoa estävien kannustinloukkujen vähentämiseksi ja vahvistaa keskittymistä työllisyyden tukemiseen ja ikääntyneiden työntekijöiden ja muita heikommassa asemassa olevien ryhmien, erityisesti maahanmuuttajataustaisen väestön, aktivointipolitiikkoihin; hyödyntää suunnitelmia alueellistaa työmarkkinoita koskevaa toimivaltaa nykyistä pidemmälle työvoiman liikkuvuuden vilkastuttamiseksi alueiden välillä sekä koulutuksen, elinikäisen oppimisen, ammattikoulutuksen ja työllisyyspolitiikkojen johdonmukaisuuden vahvistamiseksi; laajentaa nykyisiä aktivointitoimia kaikkiin ikäryhmiin;

6. jatkaa kilpailun tehostamista vähittäiskaupan alalla vähentämällä esteitä ja toiminnan rajoituksia; ottaa käyttöön toimenpiteitä kilpailun tehostamiseksi verkkotoimialoilla tarkistamalla sääntelystä johtuvia esteitä ja vahvistamalla valtiontukisääntöjen tehokasta täytäntöönpanoa koskevia institutionaalisia järjestelyjä.

7. toteuttaa lisätoimenpiteitä, jotta tehostetaan edistymistä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä koskevien tavoitteiden saavuttamisessa päästökaupan ulkopuolisilla aloilla, erityisesti varmistamalla, että liikenneala osallistuu tämän tavoitteen saavuttamiseen merkittävällä panoksella.

Tehty Brysselissä 10 päivänä heinäkuuta 2012.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

V. SHIARLY